

A bírói állás pályázatok elbírálásának részletszabályairól szóló 7/2011. KIM rendelet tervezett módosításáról

1. Bevezető gondolatok

A tanulmány a bírói állás pályázat elbírálásának részletszabályairól szóló 7/2011. (III.4.) KIM rendelet (a továbbiakban: 7/2011. KIM rendelet) tervezet módosítása érdekében megjelent Országos Bírói Tanács (a továbbiakban: OBT) általi határozatban szereplő javaslat elemzését végzi el, első felében a változtatások általános koncepcionális alapvetései kerülnek bemutatásra, majd a konkrét változások kerülnek terítékre. A tanulmány elsősorban arra keresi a választ, hogy miként érinti a javaslat elsődlegesen a pályázó titkárokat, mely megoldások a javaslat előnyei, veszélyei és hátrányai.

2. A módosítási javaslat kialakítása

Az OBT a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 103. § (1) bekezdés b) pontja alapján a bíróságokat érintő jogszabály alkotására tehet javaslatot a jogszabályalkotás kezdeményezésére jogosultnál. Mivel a bírósági szervezetben folyamatosan felmerül az igény a változtatásra, így az OBT 2023. július 5. napján tartott ülésén Bizottságot állított fel a bírói állás pályázatok elbírálásának részletes szabályairól és a pályázati rangsor kialakítása során adható pontszámokról szóló 7/2011. KIM rendelet módosítására irányuló javaslat kidolgozása érdekében.

A Bizottság összeállította a módosításra irányuló javaslatát, melyet 2023. december 15. napján az OBT megvitatott, áttekintették az adható pontokra vonatkozó jelenlegi szabályozást és számos változással a jogszabály módosítás kezdeményezéséről szavaztak.

Az igazságügy miniszternél történő jogszabálmódosítás kezdeményezéséről a 125/2023. (XII. 6.) OBT határozat (a továbbiakban: OBT határozat) született, mely a Bírói Közlöny 2023. év 12. számában jelent meg.

A módosítási javaslatban lényegében az eddig meglévő szempontrendszer került átdolgozásra. Pontonként végigvették a pontszerzési lehetőségeket és azok szűkítésre kerültek. Új pontszerzési lehetőségként az Országos Pervezetési Versennyel kapcsolatos pontszerzési lehetőség merült fel.

3. Koncepcionális változtatási kérdések

Változtatási irányként jelent meg az új koncepcióban, hogy egyes pontok figyelembevételére - így a publikáció és az oktatás esetén - időbeli korlátot - a pályázat benyújtását megelőző 10 évet - vezetnének be. Az OBT határozat kifejtette, hogy erre azért van szükség, hogy ezzel elkerülhető legyen, hogy régen végzett, egyszeri tevékenységek pontokkal legyenek honorálhatóak. Ezzel nem feltétlenül értek egyet,

mert ha 11 éve is történt az oktatás, attól még az oktatás megtörtént, ami idő és energiáfordítást igényelt. Az egyes embereknek az életszakaszai is változhatnak. Van, hogy több idő van az egyéb tevékenységekre, van, hogy esetleges más tevékenység vagy gyermek születése, egyéb okok miatt nem lehetséges a többletpont gyűjtése.

Újdonságként jelenik meg, hogy mindig csak a legutolsó értékelés kerülne figyelembevételre, így szükségtelen a fogalmazói értékelés eredményéért pontot adni. A titkároknál csak az utolsó titkári, a bíróknál pedig az utolsó bírói értékelés lenne releváns. A javaslat kiemelt szempontként fogalmazta meg az egységes elbírálás elvét, figyelemmel arra, hogy a jelenlegi szabályozásban több helyen bizonytalanság van és az egyes bírói tanácsok eltérően pontoznak, továbbá a mérlegelés körében adható pontok esetén is szükséges, hogy azonos szempontok érvényesüljenek. Bírói titkárként nagyon fontosnak tartom, hogy magából a jogszabályból egyértelmű legyen, hogy mi az amiért kaphatok pontot és mennyit, ne legyen bizonytalan a jogszabály szövegének értelmezése.

Jelentős változásként jelenik meg az, hogy az adott ügyszak szempontjából releváns tevékenységek, eredmények figyelembevételére helyezi a hangsúlyt, és arra járna kizárólag pont. A jelenlegi szabályozás szerint bármilyen ügyszakba kiírt pályázatnál több tevékenység szakágtól függetlenül pontot ér, így például a publikáció is.

4. A pontszámításokkal kapcsolatos módosítási kérdések

Fontosnak tartja a javaslat továbbá, hogy az egyes tevékenységek pontozásánál a járásbírói illetve előlotti szintek esetén a pontszámítás körében különbségek legyenek.

A konkrét javaslat ismertetésénél - a legutolsó értékelés figyelembevételének elve mellett - első változtatásként jelenik meg a fogalmazói értékelés figyelembevételének eltörlése, azzal az indokkal, hogy a fogalmazói értékelés egy esetleges bírói pályázatnál már relevanciával nem bír, hiszen a fogalmazói időszak lezárta és az első bírói pályázat benyújtása között jellemzően hosszú idő telik el. Véleményem szerint sincs relevanciája a kiváló fogalmazói értékelésre kapott 2 pontnak, mert ez a pontszám egyébként is valamennyi pályázónál maximum pontként jelenik meg, így a differenciálás szempontjából nincs jelentősége, csak növeli az adható pontok számát. A javaslat csökkentené a titkári értékelésre adható pontokat, hogy nagyobb legyen a differenciálás a bírói és a titkári értékelés között. Érthetőnek tartom ezt a differenciálást, de bírói titkárként azt gondolom, hogy sok esetben éppen a bírói helyre történő bírói pályázók miatt nem kiszámítható a titkári előmenetel. Problémának látom, hogy ha egy bíró el szeretne egy másik városba költözni, akkor másik bíróságra csak úgy kerülhet, ha ott eredményes pályázatot nyer, így adott esetben egy bírói titkár kerül hátrányosabb helyzetbe ezáltal.

A közigazgatási vezetői értékelés figyelmen kívül hagyását irányozza elő a javaslat azzal, hogy maguk a bírói vezetők se kapnak pontot e tevékenységükért, így indokolatlan a különbségtétel.

Az egyéb joggyakorlati idő alatti értékelést a titkári értékeléshez igazítja a pontszámok csökkentésével, mivel a jelenlegi 0-20 pontos skálában történő értékelés

elégge tágnak bizonyult, így a joggyakorlati idő egységesen kerül értékelésre a belső és a közigazgatásból érkező pályázó esetén.

A javaslat nem változtat azon, hogy csak a járásbírósnál magasabb szintre történő pályázat esetén szükséges az illetékes kollégiumi vélemény beszerzése. Megmaradnának a jogi szakvizsgára kapható pontok is, annyi különbséggel, hogy a jó - jeles - kitűnő 4-6-10 pont helyett 4-7-10 pont lenne az adható pont. Több esetben a javaslat változtat az értékelés sorrendjén, de ez pusztán a jogszabály belső koherenciája miatt szükséges, egyéb jelentősége nincsen. Nem változna továbbá a közigazgatási szakvizsga után adható pontok száma sem, azonban ezt csak a közigazgatási bírói pályázatok esetén veszik figyelembe a bírói tanácsok, egyéb pályázat esetén, akkor sem ha az érintett rendelkezik közigazgatási szakvizsgával.

A tudományos fokozat értékelésében a javaslatban lefektetett alapelveknek megfelelően csak a szakirányú tudományos fokozatért járna pont, az egyéb tudományos fokozatot nem pontoznák. Azt gondolom, hogy habár pont nem jár érte, de semmiképpen nem haszontalan egy akár más tudományterülethez tartozó tudományos fokozat, a tudás beépül a személy egyéniségébe, ezáltal akár az ítélező tevékenység során is hasznos lehet.

A szakjogi illetve LL.M. végzettséggel kapcsolatban az adható pont jelentősen lecsökkenne 15-ről 8 pontra, és kizárólag az ügyszakhoz kötődő végzettségeket fogadnák el. A jelenlegi rendszerben aránytalannak tartom, hogy adott esetben egy 2 éves szakirányú szakjogász képzésre ugyanúgy 10 pont jár, mint egy 1 éves szakirányú szakjogász képzésre. Ezt a javaslat kiküszöbölné azzal, hogy figyelembe veszi az adott képzés hosszát és így lehetne 2 féléves képzés esetén 2, 2 féléves időtartamot meghaladó képzés esetén 4 pontot szerezni.

A jogi diploma megszerzését követően a szakterületen végzett külföldi tanulmányútra adható pontszámot lecsökkentenék és differenciálnák, illetve időbeli korlátokhoz - 10 évhez - kötnék. Jelenleg a külföldi tanulmányútra adható pontokat az egyes bírói tanácsok eltérően értékelik, online idegennyelvű képzések elfogadására is van lehetőség, azonban a javaslat pontosan meghatározza, hogy csak a tényleges kiutazással járó külföldi tanulmányútat lehetne elfogadni, függetlenül attól, hogy volt -e tolmácsolás és differenciált lenne a pontok száma aszerint is, hogy hány napos képzésről van szó. A nyelvvizsgánál csak a középfokú és a felsőfokú jogi szaknyelvi nyelvvizsga pontokkal történő értékelését tartják szükségesnek, az egyéb nyelvvizsgát nem értékelnék.

A publikációknál megjelent változtatási igényként a kétszeres értékelés elkerülése érdekében, hogy azokat csak a tudományos fokozattal nem rendelkező pályázók esetén pontozzák, mert a tudományos fokozat megszerzéséhez hozzátartozik, hogy számos publikáció elkészítése szükséges.

Bekorlátozásra kerülne a képzésekre szerezhető pontokat azáltal, hogy a fakultatív képzésekre adható pontokat lecsökkentenék és a kötelező képzésekre adott pontok mellőzésre kerülnének.

A szakmai többlettevékenységért adható pontokat is jelentősen módosítanák, mind a maximális 20 pont 15 pontra csökkentésével, mind a tartalmi változtatási javaslatokkal.

A szakirányú tudományos oktatás és vizsgáztatás esetén pontosan meghatározásra kerülne, hogy nem rendszeres tevékenység esetén alkalmanként 1 pont,

maximum 3 pont lenne szerezhető, a rendszeres - legalább egy félévben folyamatos tevékenységért pedig 5 pont.

Eltörlésre kerülne az egy évet meghaladó bírósági közvetítői tevékenységért kapható 1 pont azzal az indokkal, hogy a bírósági titkárok e tevékenységet munkakörükben látják el, továbbá indokolatlan előny lenne a hasonló tevékenységet is végző bíró pályázókkal szemben. Ezen indoklással és a pont eltörlésével személy szerint nem értek egyet, inkább keveslem az érte járó pontot. A közvetítői tevékenység egy bírósági titkárnak kijelölése esetén valóban a munkakörébe tartozik a további munkája mellett, ezért egyéb jövedelmet nem kap, azonban jelentős többletmunkával jár. Azokkal az ügyfelekkel dolgozik együtt, akikkel a bírók is, segíti az egyezség megkötését, az egyezség írásba foglalásáról gondoskodik, és ezáltal is rengeteget tanul, emellett 1 pont nem tekinthető indokolatlan előnynek a bíró pályázóval szemben, figyelemmel arra is, hogy egy bíró pályázó már az értékelésével is jóval több pontban részesül, mint egy bírósági titkár.

A javaslatban csak a ténylegesen végzett és igazolt tevékenység esetén kerülne pontozásra a pályakezdői bírói instruktori és mentori, továbbá fogalmazói joggyakorlatot vezető bíró instruktori tevékenység.

Eltörlésre kerülne a munkakörhöz kapcsolódó perképviselési tevékenység és az OBT tagja melletti titkári tevékenység, valamint az OBH-ba, Minisztériumba beosztás értékelése is. Jelenleg problémának érzem, hogy a perképviselési tevékenységért egy külső pályázó 5 pontra jogosult, míg egy belső pályázó ilyen pontot nem kap, mert hiába jár el effektíve "bíróként" a bírósági meghallgatások során és számos nem peres eljárásban - így a kapcsolattartás végrehajtására irányuló eljárásban is -, ez nem minősül perképviselésnek, erre pontot nem is kap.

Új pontszerzési lehetőségként kizárólag az Országos Pervezetési Versenyen elért 1-3. hely lenne értékelhető. Jelenleg semmilyen pervezetési verseny eredményét nem veszik figyelembe a bírói pályázatoknál. Eddig 3 pervezetési versenyen vettem részt, ebből 2 versenyen első helyezett lettem és egy országos 3. helyezett. Rengeteget készültem rá, szakmailag nagyon nehezek voltak és teljesen más nagy szaktekintélyek előtt egy komplett tárgyalást levezetni, ítéletet hozni, mint adott esetben egy meghallgatást megtartani. Ezt a pontszerzési lehetőséget jónak tartom, mert jelenleg kizárólag a szubjektív pontok körében lehetett figyelembe venni.

A javaslat az alkalmazásra 3 év türelmi időt irányoz elő. A 3 évet kevésnek gondolom, hiszen a mostani rendszer már több, mint 10 éve hatályban van, és több mint 10 éve erre a rendszerre vagyunk berendezkedve, e szerint gyűjtöm én is pontjaimat. Nincsen olyan gyakran lehetőség pályázni, hogy addig biztosan kinevezésre kerül az a titkár aki esetleg már 7-10 éve eszerint képezi magát.

5. Összegzés

Nyilván legalább annyi titkár fog örülni ennek a tervzetnek és az esetleges változásoknak, mint amennyien nem. Mikor egy fogalmazó a bíróságra kerül, már akkor gondolnia kell a pontgyűjtésre, mert adott esetben egy szakjogász végzettség vagy nyelvvizsga megszerzése vagy egy PhD tudományos fokozat abszolválása több éves

kemény munka eredménye, emellett még a munkában is meg kell állnia a helyét, esetlegesen még szakvizsgázik is majd, és akkor még a magánélet szoba se került.

Véleményem szerint egy jó bírónak nem attól jó, hogy minél több végzettsége van, hanem attól, hogy megfelelő döntőképessége van és jól terhelhető, kitartó. A jó bírónak alázatos és nagy a tudásvágya. A legnagyobb felkészültséggel is van, hogy nem jól dönt, mert adott esetben hatályon kívül helyezik, vagy megváltoztatják a döntését, de ő tiszta lelkiismerettel és a legjobb tudása szerint mindent megtesz annak érdekében, hogy a lehető legjobb döntést meghozza. Fontos a többrétegű műveltség, a felkészültség, de ez nem minden esetben mérhető pontokkal.